

**DR. SZABÓ GÁBOR ÜGYVÉD / ATTORNEY AT LAW /
RECHTSANWALT**

Alkotmánybíróság

Budapest Környéki Törvényszék Büntteésvégrehajtási Csoport, mint
elsőfokú bíróság útján

Ügyszám: 14.Bv.2194/2018/18.

Tárgy: alkotmányjogi panasz

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 0 4 1 1 - 0 / 2020	
Érkezett: 2020 FEBR 19.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 7 db	<i>du</i>

[REDACTED]) panaszos képviseletében a fenti számú ügyben a Budapest Környéki Törvényszék, 14.Bv.2194/2018/18 számú és a Budapest Környéki Törvényszék mint II. fokú bíróság 2019.06.12-én kelt 4.Bpkf.598 / 2019/2 számú határozata ellen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az alábbi

az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

A. I./ Kérelem

A jelen alkotmányjogi panasz alapján **k é r e m**, hogy a T. Alkotmánybíróság állapítsa meg a Budapest Környéki Törvényszék, mint II. fokú bíróság 2019.06.12-én kelt 4.Bpkf. 598 / 2019/2 számú határozata **alaptörvény ellenességét – az I. fokú határozatra is kiterjedően - és e határozatot semmisítse meg.** (Abtv. 43. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 27. § alapján folytatott eljárásában alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, a döntést megsemmisíti.)

Hivatkozom arra, hogy a fenti végzés alaptörvény- ellenes, mivel az Alaptörvény B.) cikk (1)bekezdésébe, I.cikk, II.cikk, III.cikk, IV. cikk (1) bekezdésébe, XXIV. cikk (1) bekezdésébe, XXVIII. Cikk (1) bekezdésébe és 25.cikk és 28.cikk rendelkezéseibe ütközik. (sérült panaszos tisztességes bírói eljáráshoz való joga, a jogbiztonság alapelve, az embertelen, megalázó fogvatartása miatti kompenzációtól törvénytelenül esett el, sérült a jogsértő döntés elleni jogorvoslathoz való joga.)

II./ Tényállás

1. [REDACTED] panaszos 2013.07.21-től előzetes letartóztatásban volt, majd 2014.09.17-től megszakítás nélkül szabadságvesztését töltötte a Baranya Megyei BV Intézetben és a Váci Fegyház és Börtönben.

2.Panaszos kártalanítási kérelemmel fordult a fent nevezett törvényszékhez a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bvtv.) 10/A. § (1) és (5) bekezdése alapján az alapvető jogait sértő fogvatartási körülmények miatt.

3. A kártalanítási igény alapjául szolgáló időszak 2013.07.21-től 2018.08.01-ig tartott. Az I. fokon eljáró törvényszék ezzel szemben csak 174 napra állapította meg a kártalanítást, egyben a **bíróság a panaszos 2013.07.21-től 2018.02.08-ig terjedő időre előadott kártalanítási kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította.**

Az I. fokon eljáró törvényszék hivatkozott arra, hogy „... a bíróság által vizsgált kártalanítási időszak a panaszoktól visszaszámított 3 hónapra terjed ki.” (végzés 3. oldala) Továbbá hivatkozott arra, hogy „ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény hosszabb időn át fennáll, 3 hónapon belül újabb panaszt előterjeszteni nem kell. Ezutóbbi fordulatból a jogalkotó szándéka és az ellenkezőből következtetés elve szerinti értelmezés alapján az következik,(...) hogy az elítéltnak kártalanítási kérelméhez kapcsolódóan három havonta panasz formájában sérelmeznie kell az által kifogásolt elhelyezési körülményeket.” Előadta továbbá „ nem indokolta, hogy a panasz előterjesztése előtti időszakban milyen okból nem élt panaszjogával, ennek okát a bíróság sem tudta feltárni, így a panasz benyújtásának önhibából történő elmulasztása az elítéltnak felróható.”

A végzésben utalt arra is a törvényszék, hogy a fentiek okán csak a panaszt megelőző 3 hónap időtartamot vizsgálta, mint kártalanítással érintett időszak.

A végzés (4.oldala) hivatkozott a Bvtv. 436.§ (10) re: *E törvénynek a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX.

törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítelt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult,

a) akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg,

b)* aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

A végzés tartalmazta továbbá:” Mivel az elítelt fogvatartása folyamatos volt tehát sérelme a módosítás hatályba lépése előtt egy éven belül nem szűnt meg, továbbá nem hivatkozott arra hogy sérelmei miatt az Emberi Jogok Európai Bírósága (továbbiakban: EJEB) előtt eljárása indult volna, így az elítelt a 2017.01.01 előtti időszak vonatkozásában nem jogosult kártalanítási kérelem benyújtására. (!)

A Bv. tv. 70 § (5) bekezdése értelmében a büntetés-végrehajtási bíró a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül az iratok alapján elutasítja, ha

a) a kérelem elkésett,

b) a kérelem nem az arra jogosulttól származik,

c) az elítelt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt nem terjesztette elő vagy

d) a kérelemben megjelölt időszakra vonatkozóan az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB az államot kártérítésre kötelezte, vagy a polgári bíróság kártérítést vagy sérelemdíjat ítelt meg.

A fentiekre figyelemmel a bíróság - mivel 2013. július 21 napjától 2016. december 31. napjáig terjedő időszakra a kérelem nem jogosulttól származó, a 2017 január 1. napjától 2018. február 8 napjáig tartó időszakra vonatkozóan pedig az elítelt háromhavonta panaszt nem terjesztett elő - a 2018. február 9. napját megelőző időszak vonatkozásában érdemi vizsgálat nélkül elutasította a kártalanítási kérelmet.”

4.A panaszos a végzés elleni fellebbezésében kérte az I. fokú végzés megváltoztatását és 2013.07.21-2018.02.08-ig terjedő időszak figyelembevételét is a kártalanítás tekintetében, másodlagosan kérte az I. fokú végzés hatályon kívül helyezését és az első fokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását. Az új eljárás lefolytatása során kérte a fenti időszak figyelembevételét a kártalanítás tekintetében. Kérte továbbá a megállapított kártalanítási összeg felemelését.

5.A II. fokon eljáró törvényszék az I. fokú végzést – helyes indokolására hivatkozva - helybenhagyta. Hivatkozott – többek között arra, hogy a 2017.01.01.előtti időszak vonatkozásában “ A [Bv.tv.] 436.§ (10) bekezdés b) pont értelmében a kérelmező akkor is mentesülhet a panasz előterjesztésének kötelezettsége alól, ha az EJEB által 2017. január hó 1. napjáig nyilvántartásba vett kérelme van a fogvatartási körülményeket érintő sérelem miatt.”

III./ Határidő, jogorvoslati jog kimerítése , érintettség,

[Határidő] 2019.07.01-én vettem kézhez a II. fokú bírósági határozatot, ettől számít a 60 napos határidő.

Nyilatkozom arról, hogy az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő (az alkotmányjogi panasz benyújtására alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 nap) megtartásra került.

[Jogorvoslat] A jogorvoslati lehetőségek kimerítésre kerültek az I. fokú határozat elleni fellebbezés által.

Sem felülvizsgálati kérelem nincs a Kúria előtt, sem perújítás nincs kezdeményezve.

[Legitimáció] Az indítványozó érintettsége azon alapul, hogy az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések az alkotmányjogi panaszt benyújtó személy jogait ill. érdekeit érintik, személy szerint ő a kártalanítás jogosultja.

[Érdemi döntés] Az állított alapjogsérelem hivatkozott végzésben foglalt bírói döntést érdemben befolyásolta. A II fokú végzés az ügy érdemében hozott végzésnek minősül mivel az alapvető jogokat sértő fogvatartási körülményekből származó sajátos büntetésvégrehajtási jogviszony alapján a részemre járó kártalanítás összegét oly módon bírálta el véglegesen, hogy az rendes jogorvoslattal (a Bvtv. rendszerében fellebbezéssel vagy panasszal) már nem támadható. A bíróság az általam leírtak és a büntetés-végrehajtási intézet által a rendelkezésére bocsátott bizonyítékok alapján anyagi jogi kérdésben hozott határozatot, amely ellen jogorvoslati lehetőség nincs.

Az Abtv. 29. §-a alapján a hivatkozott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség azon alapul, hogy nem került megállapításra részére 2013.07.21-2018.02.08-ig terjedő időszakra a kártalanítás összege, ami egyébként jogszabály szerint megilletné.

B ./ Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi, alapjogi érveléssel ellátott indokolása

I./ Az Alaptörvény I., II., III. cikkére és IV. cikk (4) bekezdésének sérelme és ennek indokolása

1./ Alaptörvényi rendelkezések

I. cikk (1) Az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az emberi méltósághoz.

III. cikk (1) Senkit nem lehet kínzásnak, **embertelen, megalázó** bánásmódnak vagy **büntetésnek alávetni**, valamint szolgaságban tartani.

IV. cikk (4) Akinek szabadságát alaptalanul vagy **törvénytől eltérően korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.**

2./ Érdemi indokolás

2.1 Panaszos 2013.07.21-től előzetes letartóztatásban volt, majd 2014.09.17-től megszakítás nélkül szabadságvesztését töltötte a Baranya Megyei BV Intézetben és a Váci Fegyház és Börtönben, ezen intézetekben túlsúfolt elhelyezésnek volt kitéve, mivel nem állt rendelkezésére az 1 főre eső 4 m² élettér. A túlsúfolt elhelyezés miatt a panaszos kínzásnak, embertelen bánásmódnak volt kitéve, ami a teljes fogvatartása ideje alatt fennállt. A túlsúfolt elhelyezés az EJEK gyakorlata szerint is emberi jogot sértő körülménynek minősül, az EJEK gyakorlata szerint 4 m² / fő élettér fogadható el minimálisan 1 főre eső élettérként. A fogvatartása alatti túlsúfolttság miatt szabadságának korlátozása törvénytől eltérő és embertelen volt. Ezért kárának megtérítésére azaz kártalanításra jogosult. Az alaptörvény ellenes törvényszéki határozatok miatt ettől a kártalanítástól esett el 2013.07.21-2018.02.08. időszak tekintetében.

A kínzás- és embertelen bánásmód tilalma jellegéből fakadóan olyan alapjog, melynek sérelme sokszor csak utólagos kompenzációval orvosolható. Panaszos esetében a büntetés-végrehajtási intézmények állapota miatt az állam nem volt képes biztosítani az emberhez méltó fogvatartási körülményeket, pedig erre kötelezettsége lett volna.

A jelen ügyben a bíróság súlyos, több éven át tartó alapvető jogi sérelmeket hagyott figyelmen kívül; panaszost alaptörvény-ellenes, a 2013.07.21-2018.02.08. időszak tekintetében érdemi vizsgálat nélkül meghozott döntésével véglegesen megfosztotta attól, hogy az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjoga megsértése miatt az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése alapján törvényben is biztosított kártalanítási igényét bírósági úton elbírálják, ahogy attól is, hogy az érdemi vizsgálat nélkül meghozott döntés ellen - az alkotmányjogi panasz kivételével - bármilyen egyéb rendkívüli jogorvoslatot igénybe vehessen.

2.2./ A 4 m² alatti élettér, mint a túlsúfolttságból eredő embertelen bánásmód alaptörvényi értelmezése

Az EJEB gyakorlatából kell kiindulni a kérdéskör kapcsán. Az EJEB gyakorlata túlsúlyosság megállapíthatósága körében figyelembe vette, hogy a Kínzást és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmódot vagy Büntetést Megelőzni Hivatott Európai Bizottság (CPT) a többszemélyes zárták esetén 4 négyzetméter per élettér fogvatartott arány tart elfogadható európai standardnak. Álláspontom szerint a 2017. január előtti időtartamokra is, ahol a magyar jogi szabályozása fogvatartottak esetében még a 4 négyzetméter egy kisebb életteret állapított meg - az európai standardot kell alapul venni, mivel nagyrészen az volt az alapja az EJEB Magyarországot elmarasztaló döntéseinek, hogy a nemzeti fogvatartási gyakorlat nem felelt meg a nemzetközi európai előírásoknak.

Hivatkozom arra, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága a **Varga és mások kontra Magyarország-ügyben** arra a megállapításra jutott, hogy a fogvatartottak rendelkezésére álló igen kis mozgástér - az egyéb nem megfelelő körülményekkel együtt - **olyan mértékű szenvedést okozott a panaszosoknak, amely meghaladta a fogvatartással szükségszerűen együtt járó szenvedés mértékét, így megállapítható, hogy az már kínzásnak és az emberi méltóság durva megsértésének minősül.** Erre tekintettel megvalósult az Emberi Jogok Európai Egyezményének (EJEE) 3. cikkében lefektetett, az embertelen és megalázó bánásmód tilalmának a megsértése. A magyar államnak összesen 73900 eurót kell megfizetnie annak a hat panaszosnak, akik az ország különböző büntetés-végrehajtási intézeteiben (Baracskai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet, Sopronkőhidai Fegyház és Börtön, Pálhalmai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet, Szegedi Fegyház és Börtön) töltötték szabadságvesztés-büntetésüket.

A testület megállapította, hogy a bv.-hatóságok a panaszosok számára 3,3 négyzetméternél kevesebb személyes mozgástérrel biztosítottak. A túlsúlyossághoz nem megfelelő fogvatartási körülmények is társultak.

Az EJEB figyelemmel volt a Kínzást és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmódot vagy Büntetést Megelőzni Hivatott Európai Bizottság (CPT) 2013-as magyarországi látogatására. A CPT hivatkozott jelentésében felhívta a figyelmet a túlsúlyosság problémájára, amelyet a magyar kormány sem vitatott. Az EJEB kiemelte továbbá az alapvető jogok biztosának börtönlátogatásait és hivatkozott számos nemzeti bírósági ítéletre, amelyekben a túlsúlyosság miatt megállapítást nyert, hogy a börtönhatóság a fogvatartottak személyes jogát, emberi méltóságát megsértette.

A szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII.12.) IM-rendelet (régi Bv. Szabályzat) 137. § (1) bekezdése értelmében a zárkában (lakóhelyiségben) elhelyezhető létszámot úgy kellett meghatározni, hogy „minden elítélte lehetőleg hat köbméter légtér, és – lehetőség szerint – a férfi elítéltek esetén három négyzetméter, a fiatakorúak, illetve a női elítéltek esetén három és fél négyzetméter mozgástér

jusson.” A hivatkozott szakasz (2) bekezdése szerint a mozgástér meghatározásakor figyelmen kívül kellett hagyni a berendezési és felszerelési tárgyak által elfoglalt területet.

Az Alkotmánybíróság a 32/2014. (XI. 3.) AB-határozatában megállapította, hogy a régi Bv. Szabályzat 137. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe (Emberi Jogok Európai Egyezménye 3. cikk) és az Alaptörvénybe [III. cikk (1) bekezdés] ütközik, ezért annak 2015. március 31-ei hatállyal történő megsemmisítése mellett döntött. Tekintettel ugyanis a hivatkozott szabályozás permisszív jellegére „ad absurdum az sem lett volna jogellenes, ha a jogalkalmazó teljesen megvonta volna a mozgástér a fogvatartottaktól” [32/2014. (XI. 3.) AB határozat 5. bekezdés]. Az Alkotmánybíróság ezért a jogalkotó kötelezettségévé tette, hogy kógens jelleggel határozza meg a fogvatartottak részére biztosítandó mozgástér minimális mértékét (55. bekezdés). A testület a döntés meghozatala során kiemelt figyelmet fordított a strasbourgi bíróságnak az EJEE 3. cikkét értelmező joggyakorlatára.

A 2015. január 1-jén hatályba lépett új Büntetés-végrehajtási Szabályzat, a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól [16/2014. (XII. 19.) IM rendelet] a 121. § (1) bekezdésében már úgy rendelkezik, hogy legalább három, illetve női elítéltek és fiatalkorúak esetén három és fél négyzetméter mozgástérrel kell biztosítani. **A légtér mértékére vonatkozó rendelkezés ellenben egészen 2015. március 30-áig nemzetközi szerződésbe és Alaptörvénybe ütközött a permisszív jellege miatt.** A 6/2015. (III. 30.) IM rendelet által bevezetett módosítás nyomán az új Bv. Szabályzat 2015. március 31-i hatállyal már eleget tesz a hivatkozott AB-határozat 55. bekezdésében meghatározott követelménynek, ugyanis kógens jelleggel rendelkezik a fogvatartottak részére biztosítandó légtér mértékéről, amit hat köbméterben határoz meg.

A 2006. január 11-én elfogadott Európai Börtönszabályok [Recommendation Rec(2006)2 of the Committee of Ministers to member states on the European Prison Rules] például az elhelyezéssel kapcsolatban kimondja, hogy elvben a fogvatartottakat éjszaka egyszemélyes zárkában kellene elhelyezni, kivéve, ha az együttes elhelyezés kívánatosabb. A közös elhelyezés azonban csak akkor lehetséges, ha arra a zárka alkalmas, és a fogvatartottak is alkalmasak az együttlakásra (Európai Börtönszabályok, 18.5-6.). Az Európai Börtönszabályok Kommentárja ugyanakkor kifejti, miszerint a CPT számszerűsítve határozta meg a térkihasználás kívánatos mértékét: így egyszemélyes zárkában 6, többszemélyes elhelyezés esetén fogvatartottanként minimálisan 4 négyzetméternyi személyes mozgástérrel tart elfogadhatónak.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjoga szerint általánosságban megállapítható, hogyha az egy fogvatartottra jutó személyes mozgástér kevesebb, mint három négyzetméter, azt a bíróság extrém túlszűfolttségnek tekinti, és álláspontja szerint ez a tény már önmagában kimerítheti az egyezmény 3. cikkében megfogalmazott tilalom megsértését [l. Trepashkin v. Russia (no. 2), no. 14248/05, 20 June 2011, 113. bekezdés]. Az EJEB bíróság a CPT által

meghatározott, többszemélyes elhelyezés esetén a minimálisan négy négyzetméterben megállapított mozgásteret veszi alapul, mint a túlsúfoltság határa.

Magyarországot több alkalommal marasztalta el a bíróság a büntetés-végrehajtási intézetekben uralkodó túlsúfolt körülmények miatt. Így a

- *Szél László kontra Magyarország-ügyben (no. 30221/06, 7 Juny 2011): 2,76 és 3,25 m²/fő személyes tér miatt; Hagyó ügyben, Varga ügyben, Kovács ügyben.*

(Forrás: Jogászvilág – 2015., Juhász Andrea)

Összefoglalásként rögzíthető, hogy a túlsúfolt elhelyezéssel sérül az Alaptörvény I., II., és III. cikke.

2.3 / 2013.07.21-2016.12.31-ig terjedő időre vonatkozó elutasítás alaptörvény ellensége és indokai

A 2013. július 21. napjától 2016. december 31. napjáig terjedő időszakra írt elutasítás **indoka az volt, hogy a kérelem nem jogosultól származó.** Az I. fokú bíróság e körben hivatkozott arra, hogy “mivel az elítélt fogvatartása folyamatos volt tehát sérelme a módosítás hatályba lépése előtt egy éven belül nem szűnt meg, továbbá nem hivatkozott arra hogy sérelmei miatt az Emberi Jogok Európai Bírósága (továbbiakban: EJEB) előtt eljárása indult volna, így az elítélt a 2017.01.01 előtti időszak vonatkozásában nem jogosult kártalanítási kérelem benyújtására.”

Az I. fokú végzés ennek alátámasztására (4.oldala) hivatkozott a Bvtv. 436.§ (10)-re.

Álláspontom szerint a bírói döntés ezen a részben - melyet a II. fokú végzés helybenhagyott – súlyosan aggályos, alaptörvény-ellenes.

Az eljáró Törvényszékek e hivatkozása, és ezen alapuló döntése súlyosan sérti az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdését, hiszen ezen hivatkozás alapján zárják el attól a panaszost, hogy szabadságának törvénytelen korlátozásából adódó kárának megtérítését kérhesse az államtól, jelesül, hogy 2013. július 21 napjától 2016. december 31. napjáig terjedő időszakra kártalanítást kaphasson a túltúlsúfoltság miatti embertelen elhelyezés miatt. (Megjegyzem, hogy a túlsúfoltság mértéke a 2013-2017-es időszakban volt a legsúlyosabb a magyar börtönviszonyokban, egyes intézetekben 150% is volt) A rendelkezésemre álló fogvatartási adatok szerint a Baranya Megyei BV Intézetben történt elhelyezése kapcsán előadom, hogy ott az 1 főre eső mozgáster 1.84 – 3.67 m²/fő között mozgott nagyrészt, alig több, mint mindösszesen 30 nap esetében haladta meg a 4 m²/ fő-t, tehát a kártalanítás a fogvatartás idejére megillette volna a panaszost, kivéve az említett 4 m²/fő –vel érintett néhány napot. A Váci F. és Börtönt illetően szintén hasonló megállapítás tehető, ott szintén nagyrészt megállt volna a kártalanítás a rendelkezése álló adatok szerint (1,27 m² / fő – 4 m²/ fő) . A panaszos a részére jogszerűen járó kártalanítás összegétől esett el, ezzel az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése sérült.

Az Alkotmánybíróság már értelmezte a hivatkozott Bv.tv. 436.§ -át, de eltérő értelemmel, mint az I. és az azt helybenhagyó II. fokú bíróság végzése. Hivatkozom az 3295/2018 AB határozat [27] szakaszára .

Eszerint:”A Módtv. 42. §-a a Bvtv. 436. §-át kiegészítve, átmeneti rendelkezésben írta elő, hogy a Bvtv. 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult, akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg; illetve aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

[28] Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás jogintézménye új jogosultságot állapít meg az elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak számára. A Bvtv. új átmeneti rendelkezése pedig **a jogosultak körét kibővítette**, és az ő vonatkozásukban külön rendelkezve előírta, hogy a 10/A. § (4) bekezdésben meghatározott jogvesztő határidő a Módtv. 42. §-a hatálybalépésének napjával - vagyis 2017. január 1-jén - kezdődik [lásd Bvtv. 436. § (10)-(11) bekezdései, illetve Módtv. 46. § (2) bekezdése].”

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Bv tv. 436 § . a jogosultak **kibővítését tartalmazza**, míg a jelen törvényszéki végzések – alaptörvény ellentétesen – e szakaszt úgy értelmezik, hogy panaszos **kizárólag** akkor lett volna jogosult kártalanításra a 2017.01.01-előtti időszakra, ha

a.) 2016.12.31 előtt 1 éven belül szűnik meg az igénye, vagy

b.) az EJEB előtt eljárása indult volna 2016-ban.

Panaszos igénye azonban a 2013- óta tartó folyamatos fogvatartása miatt is folyamatos volt 2018-ig, a kártalanítási kérelme beadásáig és még utána is. Állspontom szerint semmilyen ok nincs a Bv tv. 436 §-ra hivatkozásnak, ellenkezőleg a panaszos igényére a Bv.10./A §-a az irányadó, és így jogosult kártalanításra a fenti időszakra is. A törvényszék végzésével elzárta a lehetőségét annak, hogy panaszos élhessen a Alaptörvény IV. Cikk (4) –ben foglalt jogával a 2013.07.21-2016.12.31-ig terjedő időre.

2.4/ A 2017.01.01- 2018.02.08-ig terjedő időre vonatkozó elutasítás alaptörvény ellensége és indokai

A 2017. január 1. napjától 2018. február 8. napjáig tartó időszakra vonatkozóan a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának indoka az volt, hogy az elítélt háromhavonta panaszt nem terjesztett elő .

Az I. fokon eljáró törvényszék hivatkozott arra, hogy „... a bíróság által vizsgált kártalanítási időszak a panaszoktól visszaszámított 3 hónapra terjed ki.” (végzés 3. oldala) Továbbá hivatkozott arra, hogy „ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény hosszabb időn át fennáll, 3 hónapon belül újabb panaszt előterjeszteni nem kell. Ezutóbbi fordulatból a jogalkotó

szándéka és az ellenkezőből következtetés elve szerinti értelmezés alapján az következik, (...) hogy az elítéltnak kártalanítási kérelméhez kapcsolódóan három havonta panasz formájában sérelmeznie kell az által kifogásolt elhelyezési körülményeket. Előadta továbbá „nem indokolta, hogy a panasz előterjesztése előtti időszakban milyen okból nem élt panaszjogával, ennek okát a bíróság sem tudta feltárni, így a panasz benyújtásának önhibából történő elmulasztása az elítéltnak felróható.”

Álláspontom szerint a bírói döntés ezen a részben - melyet a II. fokú végzés helybenhagyott - súlyosan aggályos, alaptörvény-ellenes.

Az eljáró Törvényszékek e hivatkozása, és ezen alapuló döntése súlyosan sérti az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdését, hiszen ezen hivatkozás alapján zárják el attól a panaszost, hogy szabadságának törvénytelen korlátozásából adódó kárának megtérítését kérhesse az államtól, azaz, hogy az érintett időszakra kártalanítást kaphasson a túlsúfolt elhelyezés miatt. (Megjegyzem, hogy a túlsúfolttság mértéke a 2013-2017-es időszakban volt a legsúlyosabb a magyar börtönviszonyokban, egyes intézetekben 150% is volt)

Bv. tv. 10/A § (6)* A kártalanítás iránti igény benyújtásának feltétele az is, hogy az elítelt vagy - a kényszergyógykezelt, illetve az előzetes kényszergyógykezelt kivételével - az egyéb jogcímen fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt előterjessze a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez. Ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény hosszabb időn át fennáll, három hónapon belül újabb panaszt előterjeszteni nem kell.

Előadom, hogy a Bv. törvény a kártalanítás **elutasítása körében nem** sorolja fel, a 3 hónapon belüli újabb panaszok benyújtásának elmulasztását. A kártalanítás elutasítására – a törvényben megszabott esetekben van mód. A Bv. tv. 70/A (5) c. pontja „panasz” előterjesztését követeli meg, nem - többes számú megfogalmazásban - „panaszok” előterjesztését. A panasz a jelen esetben előadásra került.

A törvény a – hosszabb időre tekintettel előadott „panaszok” elmulasztásához elutasítás jogkövetkezményt nem fűz, ilyen rendelkezést a Bv. tv nem tartalmaz.

A jogállamiság alapjának tekinthető jogbiztonság elve szenvedne sérelmet azáltal, hogy Bv. törvény 70/A § által biztosított feltételek nem kerülnek megtartásra. A törvény szövegéhez nem hű értelmezés nem lehet megengedett.

A 23 /2018 AB határozat szerint a bíróság “ jogot nem alkothat”. A fentiek alapján sérülne az Alaptörvény XXVIII cikke és a 28 cikke (tisztességes bírói eljárás elve)

Maga a törvény indokolása is panaszjogról beszél.

Nem terheli tehát kötelezettségként a Bv. tv a fogvatartottra azt, hogy 3 havonta köteles lenne panaszt előadni, ellenkező esetben a 3 hónapon túli időre - nem előadott panasz okán - kártalanítási igénye elveszne.

Mint az a XXV. cikkből is látható (Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez) a panasz egy alapvető emberi JOG. Jog, és nem kötelezettség.

Ha elfogadnánk a II. fokú törvényszék végzésnek indokait, akkor a “jog”-ból “kötelezettség”-et formálnánk, ami jogállamban nem lehet megengedett.

- Bv. tv. - 10 /A § (6) szerint: *három hónapon belül újabb panaszt előterjeszteni **nem kell**.*

A törvény megfogalmazásából is kitűnik, hogy a jogszabály “jog”-ként (ius) és **nem** “kötelezettség”-ként (obligatio) rendelkezik a panasz érvényesítéséről.

A II. fokú végzés indoklásában előadott magyarázat **keveri** a “ius” és az “obligatio” jogi kategóriákat, értelmezésével „jogot” alkot. Valamely jogszabályban jogként előadott lehetőséget nem lehet, nem szabad “kötelezettség”-ként értelmezni. A panasz előadása jog, a 3 havi ismételt panasz előadás mellőzéséből **nem következik, nem következhet** hátrány a fogvatartottra, ha egyébként egyszer már élt a panaszjogával.

B.II./ Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe, XXVIII. Cikk (1) bekezdésébe és 25.cikk és 28.cikk sérelme és ennek indokolása

XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

(2) Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére.

XXVIII. cikk(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

25. cikk (1) bekezdésének első mondata .A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el.

28. cikk*–A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A jelen ügyben azáltal, hogy a bíróság tévesen értelmezte a jogszabályt egyben jogot is alkotott.

A megvalósult bírói jogalkotás egyben a tisztességes eljárás alkotmányos követelményének megsértését is eredményezte továbbá, hogy a bíróság súlyos, több éven át tartó alapvető jogi sérelmeket hagyott figyelmen kívül; engem alaptörvény-ellenes, érdemi vizsgálat nélkül meghozott döntésével véglegesen megfosztott attól, hogy az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjogom megsértése miatt az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése alapján törvényben is biztosított kártérítési igényemet bírósági úton elbírálják, ahogy attól is, hogy az érdemi vizsgálat nélkül meghozott döntés ellen - az alkotmányjogi panasz kivételével - bármilyen egyéb rendkívüljogorvoslatot igénybe vehessek. Természetesen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a tisztességes bírósági eljáráshoz biztosít jogot, és nem azt garantálja, hogy annak eredménye minden esetben helyes lesz.

Hivatkozom a 1993. évi CCXL tv. alábbi szakaszára (a büntetések és intézkedések végrehajtásáról) 10/A. §* (1) Kártalanítás jár az elítéltnak vagy az egyéb jogcímen fogvatartottnak a fogvatartása során a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiánya és az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülmény, különösen az illemhely elkülönítésének a hiánya, a nem megfelelő szellőztetés, világítás, fűtés vagy rovarirtás (a továbbiakban együtt: alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények) által előidézett sérelem miatt. A kártalanítás minden egyes, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között eltöltött nap után jár. A kártalanítás megfizetésére az állam köteles.

A Bv.tv. 70/A. § szerint:

(5) A büntetés-végrehajtási bíró a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül az iratok alapján elutasítja, ha

c) az elítélt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt nem terjesztette elő.

Előadom, hogy a Bv. törvény a kártalanítás elutasítása körében nem sorolja fel, a 3 hónapon belüli panasz elmulasztását. A kártalanítás elutasítására – a törvényben megszabott esetekben van mód. A Bv. tv. 70/A (5) c. pontja „panasz” előterjesztését követeli meg, nem „panaszok” előterjesztését. A panasz a jelen esetben előadásra került.

A törvény a – hosszabb időre tekintettel előadott „panaszok” elmulasztásához elutasítás jogkövetkezményt nem fűz, ilyen rendelkezést a Bv. tv nem tartalmaz.

Ezért a fenti végzés jogszerűtlenül mellőzte a 2018.02.08. előtti időszakot a kártalanítás tekintetében.

A 23 /2018 AB határozat szerint a bíróság “ jogot nem alkothat”. A fentiek alapján sérülne az Alaptörvény XXVIII cikke és a 28. cikke (tisztességes bírói eljárás elve)

Azzal, hogy olyan feltételt követel meg a bíróság, mely nincs a törvényben, ezzel a bíróság „jogot alkot”.

Hivatkozom az Alaptörvény 28. Cikk-re

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumat, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A 2013. évi CCXL preambuluma:

Az Országgyűlés

az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogainak védelme, kiemelten az elítéltek és az egyéb jogcímen fogvatartottak emberi méltóságának a tiszteletben tartása érdekében, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmának és az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülése céljából,

Magyarország nemzetközi jogi és európai uniós kötelezettségeinek figyelembevételével,

az állam kizárólagos büntető hatalmának a végrehajtáson keresztül történő érvényesítése céljából,

szem előtt tartva azt a társadalmi elvárást, hogy az elítéltek teljes körű foglalkoztatása által az önfenntartó büntetés-végrehajtás megvalósíthatóvá váljon,
a következő törvényt alkotja:

A törvény célja az alapvető jogok védelme. Ha valaki hosszabb időn át állt túlzásfólttság miatt jogsértő helyzetben, akkor erre a teljes időre jogosult kell, hogy legyen kompenzációra.

A Bv. tv szerint:

10/A § (6)*- A kártalanítás iránti igény benyújtásának feltétele az is, hogy az elítélt vagy - a kényszergyógykezelt, illetve az előzetes kényszergyógykezelt kivételével - az egyéb jogcímen fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt előterjessze a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez. Ez a feltétel akkor alkalmazandó, ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között töltött napok száma a harmincat meghaladja. Ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény hosszabb időn át

fennáll, három hónapon belül újabb panaszt előterjeszteni nem kell. Nem róható az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott terhére, ha rajta kívül álló okból nem tudta a panaszjogát érvényesíteni.

Maga a törvény is panaszjogról beszél.

Nem terheli tehát kötelezettségként a Bv. tv. a fogvatartottra azt, hogy 3 havonta köteles lenne panaszt előadni, ellenkező esetben a 3 hónapon túli időre - nem előadott panasz okán - kártalanítási igénye elveszne.

„Ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény hosszabb időn át fennáll, három hónapon belül újabb panaszt előterjeszteni nem kell.”

A jogszabály helyes értelmezése szerint nem szükséges, quasi felesleges 3 hónapon belül újabb panaszokat előadni. Ugyanakkor e mondatnak nem az az értelme, hogy legkésőbb 3 havonta új panaszoló KELL adni, különben elvesz a kártalanítási igény.

Mint az a XXV. cikkből is látható (Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez) a panasz egy alapvető emberi JOG. Jog, és nem kötelezettség. Ha elfogadnánk a II. fokú törvényszék végzésnek indokait, akkor a “jog”-ból “kötelezettség”-et formálnánk, ami jogállamban nem lehet megengedett.

A 2013. évi CCXL. törvény - Bv. tv. - 10/A § (6) szerint: Ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény hosszabb időn át fennáll, három hónapon belül újabb panaszt előterjeszteni *nem kell*.

A törvény megfogalmazásából is kitűnik, hogy a jogszabály “jog”-ként (ius) és **nem** “kötelezettség”-ként (obligatio) rendelkezik a panasz érvényesítéséről.

A II. fokú végzés indokolásában előadott magyarázat **keveri** a “ius” és az “obligatio” jogi kategóriákat, értelmezésével „jogot” alkot. Valamely jogszabályban jogként előadott lehetőséget nem lehet, nem szabad “kötelezettség”-ként értelmezni. A panasz előadása jog, a 3 havi ismételt panasz előadás mellőzéséből **nem következik, nem következhet** hátrány a fogvatartottra, ha egyébként egyszer már élt a panaszjogával.

Ez utóbbi értelmezés ellentétes a bv. törvény preambulumaival, a bv. törvény céljával és rendeltetésével, valamint fent már idézett törvény indokolásával is, továbbá ellentétes az Alaptörvényben megfogalmazott józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos céllal is.

A törvény preambuluma: Az Országgyűlés az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogainak védelme, kiemelten az elítéltek és az egyéb jogcímen fogvatartottak emberi méltóságának a tiszteletben tartása érdekében, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy

megalázó bánásmód tilalmának és az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülése céljából,

Magyarország nemzetközi jogi és európai uniós kötelezettségeinek figyelembevételével,

az állam kizárólagos büntető hatalmának a végrehajtáson keresztül történő érvényesítése céljából, szem előtt tartva azt a társadalmi elvárást, hogy az elítéltek teljes körű foglalkoztatása által az önfenntartó büntetés-végrehajtás megvalósíthatóvá váljon,
a következő törvényt alkotja:

A törvény preambuluma egyértelműen állást foglal az elítéltek emberi méltóságának tiszteletben tartása mellett, a kínzás, embertelen bánásmód tilalmának érvényesülését mondja ki. Ez viszont azt jelenti, hogy amennyiben nincs meg a kellő élettér egy fogvatartott esetében, akkor azért kártalanítást kell biztosítani, hiszen az EJEB bíróság –észelve a fogvatartási körülmények helyzetének rendszerszintű problematikáját - erre hívta fel Magyarországot. Ezzel az áll összhangban, ha ésszerű módon követeli meg a törvény a panasz előadását, hiszen egy panasz után is észlelheti a bv. intézet a panaszos túlsúfolt helyzetét és lehet módja erre reagálva azt kiküszöbölni. Így szükségtelen 3 havonkénti panaszt megkövetelni a fogvatartottaktól.

Sem pedig a törvény indokolásában nincs olyan kitétel, miszerint a 3 havonként elmulasztott panasz esetén a 3 hónapot megelőző időszak figyelmen kívül marad kártalanítás szempontjából.

A jogorvoslathoz fűződő jog sérelme pedig abban áll, hogy a II. fokú jogsértő határozat ellen további jogorvoslatnak nincs helye. Így a II. fokú végzéssel lezárul az eljárás és jogsértő, hátrányos helyzetben marad a kérelmező.

A fentiekén túlmenően a fent előadottak nyomán a hivatkozott bírói határozatok által sérült még az Alaptörvény XXIV. Cikke:

- (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

A fentiek alapján k é r e m, hogy a T. Alkotmánybíróság állapítsa meg a Budapest Környéki Törvényszék, mint II. fokú bíróság fenti számú határozata alaptörvény ellenességét és e határozatot semmisítse meg. (AB tv. 43. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 27. § alapján

folytatott eljárásában alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, a döntést megsemmisíti.)

A kérelmező nevének nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

[REDACTED]

Melléklet: 1.sz.meghatalm.

[REDACTED]

Tisztelettel:

[REDACTED]

Dr. Szabó Gábor ügyvéd